

Тижневик Українського Козацтва.

Редакція і Адміністрація: Варшава, Довга 29, Тел. 89-37. — Виходить що-суботи.

16 жовтня 1920 р.

СЛУШНИЙ ЧАС. Факт стався. Між урядом Речипосполитої Польської і Радянськими урядами Росії і України заключено перемир'я і 12-го жовтня ц. р. підписано в Ризі договір про прелімінарний мир. Але договір цей набуває правомочної сили тільки після переведення зазначеними державами ратифікації його, яка має наступити не пізніш 15 день після підписання договору, себ-то не пізніш 27-го жовтня, причому на обмін ратифікаційними документами і на уложення протоколу дається ще 6 день, і коли за цей час вказаних вчинків зроблено не буде, то договір про перемир'я втратить свою обовязкову силу.

Живемо ми в часі всяких несподіванок, а до несподіванок з боку більшовиків настільки призвичаєні, що дивитись на факт перемир'я, як на майже доконаний правно-державний акт, певности не маємо.

Тим не менш самий факт підписання договору про перемир'я має для нас велике реальне значіння — він виставляє перед нами явну можливість утрати певного і сильного союзника, яким в останній час боротьби за нашу державну незалежність була для нас Польща. Допускаючи порушення договору більшовиками ще до його ратифікації і передбачаючи недовготривалість прелімінарного миру (бо в остаточний мир з більшовиками вірити дивно й смішно), ми хоча б і не на довгий час мусили б лишитись сами, мусили б підняти весь тягар боротьби за свою незалежність виключно на свої власні плечі. Обіцянки, які дають нам в деклараціях і політичних програмах росіяне демократичного напрямку з Савінковим на чолі і консервативного на чолі з Врангелем, нас особливо потішати не можуть. Можна вірити в даний момент щирости Савінкова і не бути певним що до однодушної щирости тих ел-

ментів, з яких складаються російські військові частини, що виступають під командою Булак-Балаховича, Іскри, Пермикина і инш. Що ж тичеться якихсь там ілюзій спільного порозуміння з „Правителем Юга Росції“, як титулує себе на території України генерал Врангель, то ловитись на цей гачок було б просто нерозумно.

Думаємо, що Польща, підписуючи вимушений тяжкими обставинами договір з більшовиками, тим самим не цілком розриває з нами всякі звязки і в кожному разі не розриває з нашим народом того морального звязку, який ще недавно об'єднав у політичних прямованних обидві нації. Поляки чудесно знають українське прислів'я: „брехнею світ пройде, та назад не вернешся“. От же вірити більшовицькій брехні, що теперішній радянський уряд на Україні є законним її урядом, ніби визнаним цілою українською людністю, поляки очевидно не можуть. В кожному разі ми віримо, що моральний звязок між польською і нашою нацією не тільки не посла-

блюється, а навпаки ще більше мусить зміцнитись, особливо тепер, коли ми лишамось сами, коли для нас настав трудний і слухний час. В останній момент вередлива Фортуна починає більшовиків зраджувати, шанси на зміцнення їхньої влади в краї, охопленім величезними селянськими повстаннями, падають з кожним днем, і при таких умовинах розвивати ударну силу своїх військ вони не можуть, а тим часом успіхи регулярного війська У. Н. Р. поступово зростають.

Отже покріплюючи себе суворою морального звязку з дружньою польською нацією, яка ще певно матиме можливість стати нам в пригоді в слухний час, ми всю свою орієнтацію переносимо поки що на свої власні сили — на наш повстанський рух, який іде в координації з замірами нашого уряду і бойовою акцією регулярного війська Української Народної Республіки.

Слухний час настав — ми мусимо вирішити свою долю сами.

З Соціалістичного Конгресу в Женеві.

(Звіт польських делегатів).

На днях в Залі Північного товариства у Варшаві відбулося зібрання членів Польської Соціалістичної Партії, на якому депутати сейма і члени Р. Р. С. Чапинський і Недзялковський виголосили реферати під назвою „Сучасний Інтернаціонал“, у яких дали звіти про свої вражіння з соціалістичного конгресу у Женеві, що відбувся у минулому місяці б. р.

Учасниками конгреса були представники майже всіх європейських народів (державних). Домінуючою партією була англійська Партія Праці (Labour Party) зі своїми лідерами: Шоу, Макдональд'ом та иншими.

На з'їзді виявилось чотири течії соціалізму: 1) течія довосних соціалістів, які стоять на ґрунті ідеології II інтернаціонала; 2) течія воєнних соціалістів націй-переможниць, для яких інтерес націй перш за все, і які справи соціалізму підпорядковують справам своїх народів; 3) течія воєнних соціалістів націй переможених; ідеологія та сама: „не нація для соціалізму, а соціалізм для нації“, і 4) течія соціалістів більшовицького напрямку. Ідеологія цих sui generis утілітарна: „усі соціалізми й нації для більшовизма“. Пятої течії — соціалістів поневоленних народів — зовсім не було на конгресі, і вони лишились за порогом соціалістичного конгреса.

Відношення конгреса до московсько-більшовицьких гасел, в тому числі і до „диктатури пролетаріату“ — яскраво опозиційне. Більшовизм

зарахований до числа небезпечних ворогів демократії взагалі й соціалізма зокрема. В залежності від цього прийнято необхідні проти-більшовицькі ухвали.

Здійснення соціалізму Женевський конгрес уважає можливим лише шляхом еволюції, шляхом повільного і поступового переходу державної влади до рук соціалістичних партій, які в міру зміцнення своєї влади будуть легально соціалізувати багатства капіталістів. Поки що ця соціалізація провадитиметься при допомозі мінімальних виплат за соціалізовані скарби.

Відношення до московських соціалістів, які приймали участь в авантюрах Колчака та Денікіна — безоглядно вороже. (Алексінського, який просився на конгрес, одностайно не прийняли за те, що він працював деякий час з Колчаком).

З'ясовуючи всю суму вражінь польських делегатів від Женевського конгресу, можна зазначити, що в усіх державах Європи державно-громадська влада дуже швидким темпом переходить до рук соціалістів, а тому соціалізм сучасности — це є сила, яка не сьогодні-завтра буде фактично управляти світом. Буржуазія хоч і бореться з цією силою, але ця боротьба наперед засуджена на невдачу, тому що сучасні армії в осоружній боротьбі буржуазії з демократією ні в якому разі не будуть захищати інтересів привілейованої кляси. Як буржуазія, так і демократія це добре бачать і розуміють і тому без огидної боротьби і без пролиття крові переводять домагання демократії в дійсність. Багато до такої мирної капітуляції буржуазії перед демократією спричиняється страшенне втомлення Європи вій-

ною. Війни на заході Європи бояться так само, як чуми. Завдяки цьому страхом перед війною існує і та безсердечна байдужість до визвольних змагань поневолених націй.

На конгресі ясно відчувалися симпатії англійських соціалістів до німецьких і навпаки.

Висвітлюючи причини ворожого відношення до Польщі західно-європейської демократії, польські делегати обвинувачують в цьому польську заграничну дипломатію, яка цілком не звертала

уваги на нову політичну силу в міжнародній політиці, власне на соціалістів, а натомість міцно трималася і тримається сучасних офіційних представників влади в Європі, а також клерикалів. Наслідком такої політики Польщу вважають на Заході за якусь фортецю реакції та відсталости. На думку референтів, треба неодмінно організувати новий кадр дипломатів, що відповідав би вимогам сучасности і розвинути раціональну пропаганду.

А. КОРШНІВСЬКИЙ.

Наші лицарі.

Боротьби кляс, не зважаючи на всю впертість і жорстокість свою, не дають таких блискучих постатей борців, які дають боротьби народів, націй, або знову ж боротьби за вищі, загальнолюдські істини й правди. Боротьби українського народу, почавши від боротьби з ордами Батия, а скінчивши сучасною боротьбою України з ордами Леніна — усі ці наші боротьби були такі криваві, такі страшні і такі гідні... Такі гідні! Князь Байда Вишневецький за своє змагання до визволення українського народу кінчає життя своє на гаку, в далекій Туреччині... Стікаючи кровю, обливаючись смертельним потом, уміраючи від згаги й надлюдських терпінь, — він регоче над своїми мучителями, сміється над турецькими катами, проклинає їх і доказує їм, що віра Христа краща за віру Магомета. А сотник І. Гонти! По свідощу пані Вероніки Кребе, сучасниці І. Гонти, він вільно володів польською, латинською та іншими мовами; в обходженню був такий самий, як і решта польської шляхти того місця і часу; людина, що мала родину, жінку, дітей, першорядне становище серед свого громадського оточення; людина, що мала цілком забезпечену, завидну кар'єру; людина, котра жила, як наші люди кажуть, ніби у Бога за пазухою.

І от ця культурна, в європейському дусі вихована людина, коли побачила, що розпочалася боротьба за визволення українського народу; коли вона зіткнулася, сам на сам, з хвилею українських повстанців, коли вона уздріла поневірене „бидло“ з косами, вилами, ножами, — ця людина забула все — дітей своїх, жінку, матір, друзів, становище в громаді, службову кар'єру — все, все. Вона кинулася в шалений вихор боротьби за волю рідного народу і рідного краю і вмерла смертю мученика-героя.

А Полуботко, Орлик, Войнаровський, Горленко і легіони українського козацтва, що опісля Полтавської битви пішли шукати притулку по чужих землях, аби тільки не бачити страждань поневоленого Московією українського народу, в сподіванню дальшої боротьби, нових страждань за визволення України.

Чудові, блискучі постаті!

„Мов у жаркім дикім степу Наддніпрянським, шитотіди переді мною мученицькі тіни наших бідних гетьманів. Переді мною розстелявся степ,

засіяний могилами. Переді мною красувалася моя прекрасна, моя бідна Україна, у всій непорочній меланхолічній красі своїй... і я задумувався, я не мав сили відвести мої очі від цієї рідної чаруючої принадности“ (Т. Шевченко. Дневник, 1857 р. 1-го липня.)

Мученицькі тіни. Боже, скільки їх! Могили, кров, сльози, страждання, лихо й одчай — це доля наша...

Сучасна наша визвольна боротьба кожний день родить нових і нових мучеників, нових і нових героїв.

В цих моїх нарисах я буду, на основі фактичного матеріяла (письменні й словесні посвідчення самовидців, офіційні документи державно-громадських інституцій), давати короткі описи героїчних вчинків, страждань і т. п., котрі дає життя і діяльність наших лицарів — оборонців волі українського народу.

А їх у нас стільки було й є, а про захоплюючі діла їх так мало знає широкий світ, так мало відає про них! Лише про деякого наш народ пісно складе, і лише пісня розкаже новим поколінням про деякі діла їх...

І. Братовбивець Павло Горбатюк.

Павло Горбатюк — козак 1-ої сотні 28-го, Максима Залізняка, полку.

1919 р. 4-го липня в часі боїв українського війська з більшовиками біля Чорного Острова на Поділлі, у с. Хутенці був зловлений більшовицький роз'їзд кінноти, в складі 30 душ. Коли полонених більшовиків привели до штабу 28-го полку, то козак Павло Горбатюк серед червоноармійців пізнав свого брата Івана Горбатюка. Ця несподівана зустріч братів відбулася дуже хмурно. У балаці з Іваном Павло переконався, що для його брата визвольна боротьба українського народу цілком байдужа, що йому там добре, де можна більше заробити і т. п. Побачивши, що з братом справа пропаща, Павло Горбатюк став просити К-ра полку, аби йому дозволив забити власноручно брата-зрадника. К-р полку цього прохання не задоволив. Усі полонені були відправлені до штабу корпусу, в м. Проскурів. У Проскурові ці 30 більшовиків попали до табору полонених... Через деякий час Проскурів був здобутий більшовиками. Усі більшовицькі полонені опинилися знов у своїх частинах.

В одному з боїв на лінії м. Франполь, Ласкорунь. Нове село українським військом було розбито декілька полків червоної армії, при чому в наші руки попала багата здобич і більше, як

600 душ полонених. Серед полонених був і Іван Горбатюк. Треба було випадку, що в дорозі партия полонених зустрінула вищезгаданий 28-ий кінний полк... Серед полонених Павло Горбатюк пізнав свого утіклого брата Івана.

Побачивши його, П. Горбатюк заявив К-ру полку, що на цей раз він не випустить вже зрадника, і що б там йому не було, але таку ганьбу для себе більше зносить він не хоче.

Зі словами: „Собаці собача смерть“, Павло Горбатюк на очах усього полку і решти полонених власноручно застрелив свого брата Івана. Труп поховано біля с. Рудки, тієї ж волости, Кам'янецького повіту на Поділлію.

Оперативний звіт Штаба Діавої Армії У. Н. Р.

3-го жовтня.

На фронті правої групи завзяті бої продовжуються. Середня група вчора, після упертого бою, який продовжувався цілий день, зайняла села: Осланово, Воньковці, Дашковці і Ново-Петечинці, захопивши при цьому 50 полонених, кулемет та військове майно. Сьогодні зранку ворог, при допомозі підошедших нових частин, повів рішучий наступ на с. Дашковці, з метою захопити с. Воньковці. Для кращого забезпечення цього участку, наші війська зайняли фронт с. Воньковці-Модви́ковка, відбиваючи всі атаки ворога. Ліва група на своєму правому крилі весь день провадила криваві бої з великими силами ворога в районі с. Шарки-Яблонівка. Під натиском ворога, зайнявши ці села, наші частини відійшли до с. Ново-Селки. При переправі через р. Волчок частини лівої групи мали гарячий бій і нанесли ворогові

великі страти, захопивши 50 полонених, багато зарубавши й захопивши коней. Наші страти досить значні. Ліве крило цієї групи 1-го жовтня, після упертого бою, зайняло м. Летичев, захопивши 3 гармати, 42 коня, штаб 179 совітської бригади, штаб 537 полку, багато полонених і військового майна, і допіру посовується наперед, виславши окремий відділ на с. Волковинці з метою забезпечити праве крило та відрізати ворожі бронепотяги.

Генкварт Діавої Армії

Полковник Куц.

Події на українському фронті

4./X.—6./X. 1920 р.

4./X. Права група, перейшовши в наступ, збила ворога з позицій і зайняла фронт с. Іванковці-Куча-м. Нова Ушиця-Браїлов, продовжуючи наступ на Заміхов.

На фронті середньої групи ворог підтягнув два нових піших полки при 6 гарматах і розпочав рішучий наступ на с. Воньковці. Вогнем нашої атілерії наступ ворога зупинено, і ворога з великими стратами відкинено на с. Дашковці.

На фронті лівої групи йде гарячий бій.

5./X. Зранку ворог, при допомозі нових піших полків, перейшов у наступ на м. Нова Ушиця. Наступ відбито.

Середня група провадить сильні бої на схід від с. Воньковці-Слободка Охримовка, відбиваючи всі атаки ворога.

В останньому без змін.

6./X. Права група провадила з ранку великий бій на смузі с. с. Іванковці-Куча-Нова Ушиця. Наступ ворога відбито, при чому в районі с. Іванковці захоплено 60 полонених і порубано 80 комуністів. Ворог в паніці атакував на с. Струги.

Василь Гур.

ГЕЙ, НА КОНІ!..

Темні хмари ген укрили
Всенький обрій перед нами,
Он вже й сонце заслонили,
Все у темряву сповили, —
Буря грає над ланами...
Схаменись, нечиста сило!
Стрепенись, козацька доле!
Гей, на коні в чисте поле
Ворогам на зустріч сміло!
Іхні лави всі розбити,
Іхнім трупом поле вкрити —
То-то любо, то-то мило!
І відразу зникнуть хмари —
І розвіються примари —
Ті, що тьмою поле криють.
Розкується край наш рідний,
Відпочине люд наш бідний. —
Спільні сили все розвіють,
Що давило, що гнітило.
Ворог лютий влявся в тіло
Любій нашій Україні.
В ній він хоче святкувати.
Свою долю будувати

На святій для нас руїні.
А руїна — де не глянеш...
Де не звернешся, не станеш —
Все Москва проклята зіла!
Москва любить панувати,
Красти все та грабувати:
Іх уславлена культура —
Ненажерлива натура,
Бо свого вони не мають,
Тільки других обдирають.
Вся мета їх, вся надія —
Неділимая Росія.
Тільки може їх спинити
Гостра шабля й наша воля:
Всіх їх може засліпити
Наша власна ясна доля.
Гей, на коні в степ широкий!
Воля наш дечиз високий.
Нумо-ж волі добувати!
Хай завітчана квітками
Встане з пишними ланами
Україна, наша Мати.

Більшовики займають позиції на буграх, що на схід від р. Калюс, не виявляючи активності.

В останньому без змін.

Виводи: На протязі останніх чотирьох днів ворог, одержавши нові підкріплення, перейшов у рішучий контр-наступ. Усі атаки відбиті великими для ворога стратами; захоплені полонені й різні трофеї.

З ПРЕСИ.

Нова держава „Центральна Литва“.

Литовсько-білоруська дивізія, яка свого часу була зформована генералом Желіговським на Україні і яка складалась майже виключно з поляків, що походили з Білорусщини та Литви, біля 19-ого числа цього місяця самовільно зайняла Вільно. Генерал Желіговський оголосив себе Начальним Вождем нової держави. У своїх відозвах до населення та до чужоземних урядів він зазначає, що вчинок цей стався тому, що у більшовицько-литовському мирному договорі не був здійснений принцип самовизначення народів, що більшовики з Литвою заключили мир, не рахуючись з волею населення. Як складеться врешті доля Литви, покаже будучина. Між иншим, цікаво зазначити, що генерал Желіговський є щирим прихильником державної незалежності У. Н. Р. („Курєр Поранний“).

Оцінка більшовизму.

19-го квітня 1920 року в українській часописі „Українське слово“, у Рівному, було надруковано під заголовком: „Більшовицький мир“:

„Ємелька Пугачов своїм більшовикам колись казав, що кожному, хто піде з ним вбивати і винишувати російських катів, він дасть усе, що тільки

забагнеться. Теперішній Пугачов-Лєнін і Ко. кажуть, що вони, як пролетаріят, нічого не програють, а виграти можуть усе...“

Отже читач бачить, що ми більшовизм московський давно уважаємо за пугачівщину... У тій же часописі у передовиці так просто і зазначено:

„Російський більшовизм ми уважаємо, яко натуральне і природне, явище мерзеного російського життя, явище, яке подибується всюди, де панують поміж людьми взаємовідносини, подібні до російських за часів С. Разіна, Ємельки Пугачова...“

До таких же виводів через півроку прийшов нарешті відомий московський с.-революціонер В. М. Чернов, який, втікши з більшовицького раю, умістив у Дорпатській (Естонія) московській часописі „Народное дѣло“ статтю під заголовком: „От Пугачевщины к Аракчеевщине“. В цій статті він між иншим каже:

„Більшовицька влада за ці три роки пережила велику еволюцію: з стадії пугачівщини вона перейшла в стадію акрачевщини.“

Більшовизм—спеціальний продукт російської культури. У нас, українців, є така приповідка: „Бачили очі, що кулували, і жте, хоч повилазьте“.

Кінець Лєнінщини.

Французська часопись „Le Journal“ подає жахливі відомости з Московщини:

„В наслідок цьогорічного неврожаю, життя по містах цілком завмірає. Населення тікає в світ за очі. Надії на те, що більшовицькі дипломати щось вишахрують, або виміняють за кордоном, ні до чого не довели. Населення й армія—голодні, босі й голі. Вся пропаганда нічого не помагає, царський спосіб вживати армію на знищення бунтів, дає ті самі наслідки, що й при царях,—армія розкладається, робиться нездібною до війни, або переходить на бік ворога. Царство Лєнінщини ва-

Під золотисто-блакитним прапором.

Чудовий літній ранок. Сонечко тільки що зійшло, викотилося з-за Дніпра й бризнуло золотом проміння на степи й лани широкополі. Й спалахнула вся вогнем природа, наче молода дівчина наддніпряночка від холодної водиці рожевого ранку. От і вітерець прокинувся й зашумів листям, але так тихесенько, несміливо, а потім і зовсім ущух, наче засоромився, як козак молоденький. Але раптом набрався хоробрости і вже більш рухливо пробіг по деревам і покотився полем, лугом, підхопив по дорозі перекоти-поле й покотив, покотив і нарешті шпурнув його в Дніпро, як дитина обридну цяцьку.

Прокинувся й табор сьогодні раніше, ніж завше, і гув усіми голосами людської мови. Сотня за сотнею вирушали з нього українці й шикувалися великим чотирекутником на майдані. Нервові рухливі шерехи вирівнювалися, підсовувалися. На чолі стає моя сотня. Молоді козаки, як соколи: стрункі й спокійні. Обличчя сяють не то якимсь смутком, не то спянілою радістю. Якимсь фосфоричним світлом горять і паленіють молоді очі.

Настрій ще дужче збільшують, надходячи, цивільні організації. Уже й пан-отець прийшов, і тільки чекають полковника. Аж ось і він. В цю мить голова полкової ради підходить до мене з національним прапором. „Стрункої Правокрильний на середину сотні!“... Приймаю прапора, цілюся з головою ради й передаю його козакові. А вітерець знов ожив і своїм подихом розвернув прапора. Зашелестіло полотнище, заблищали кольори рідного прапору, а вітерець раптом стих, і полотнище, стрепенувшись в останній раз, лягло спокійно на плечі козакові.

Линуть слова молитви і лягають пестощами в душу. Лице палає вогнем, і очі мимохіть звертаються до прапора. Радість, сказав би, якась нервова радість, обгортає душу. Надія на крашу майбутність свого рідного краю, але й страх западає в душу, бо чути вже здалека бурю, чути, як знову вже грізно ревуть чорні московські бурюни, і „старший брат“ скидає поволі маску.

Затихли слова молитви. Чутно команду до руху. „Перша сотня—руш!“—ловить моє вухо, Рух моїх очей—і козаки на поготові, „Сотня, ходом руш!“ Колихнувся пра-

лється так само, як і царство Романовщини свого часу”.

Аби б швидче. Туди йому й дорога!

Оголошення Українського Генерального Штабу.

Велика війна 1914-1918 р., велика революція і визвольна боротьба народів за своє вільне державне життя, — внесла багато нових ідей до тих основних принципів, на яких повинно творити збройну силу держави.

В справі утворення своєї озброєної сили на підвалинах, які відповідають цим основним принципам, народньому духу і тим завданням, які на неї може бути покладено державним життям нашого народу, приймають участь усі живі сили народу. В цілі використати всі змагання і працю як широкого громадянства, так і окремих членів його, і для зrealізування цієї справи — Український Генеральний Штаб звертається до громадянства з пропозицією прийняти участь в конкурсі на військові теми, умови якого подаю нижче цього.

„Затверджую“

24 вересня 1920 року.

Головний Отаман військ У. Н. Р.

ПЕТЛЮРА.

Умови конкурсу на військові теми.

1) Управа Навчання Військ Українського Генерального Штабу оголошує конкурс на військові теми з метою придбати матеріал, який міг би послужити для розробки статутів для війська при новому їх виданню.

2) Конкурс оголошується на наступні теми:

I. Армія і політика (якою повинна бути Українська Армія).

Примітка. Звернути увагу на те, що нового внесла в основні положення про взаємовідношення між політикою і армією російська революція і національно державний український рух.

II. Становище військових службовців (старшин та козаків) в Державі та армії; вимоги від них, права та обов'язки.

III. Взаємовідношення військових службовців: начальники і підлегли, старші і молодші; військова етика.

Примітка. Звернути особливу увагу на взаємовідношення між старшинами та козаками.

IV. Загальний уклад внутрішнього життя армії з огляду на її боєздатність. Виховання воюючого в моральному, науковому та фізичному відношеннях.

V. Єство військової дисципліни та основні принципи її.

VI. Дисциплінарні карі, як засоби для підтримання дисципліни в війську; дисциплінарна влада начальників.

3) Теми можуть бути написані на українській, польській, московській, німецькій та французькій мовах і повинні задовольняти умовам: а) зо всіх боків ґрунтовано з'ясувати зазначені в темі питання, маючи на увазі утворення народньої демократичної армії, вихованої в державно-республіканському напрямку і дусі; б) положення, висунуті автором, повинні бути підсиленими фактами та матеріалами.

4) Тема може бути надрукована на машинці, або написана від руки, в такому разі обов'язково читко.

пор і тихо полинув уперед. Рій за роси, наче хвилі, котяться козаки, а перед ними й округ них, як море, хвилюється народ. Блищать на сонці багнети почесної варті, пливають і бадьорять згуки похідного маршу — і душа забула про все. Ох, вона спяніла! Цей ясний промінь золота-сонця, це чудове літнього ранку повітря й слова і музика — вони всю душу захопили, вони взяли її в полон. Але що це? Здрігнувся прапор і раптом став. — „Як, ви не хочете підтримувати революцію? Де ваш червоний прапор? Ви повинні його нести попереду, а всі останні позаду. Коли його не візьмете сами, то ми вас примусимо зброєю. Це — контрреволюція!“ — несеться божевільний репет „старшого брата“. А ось, підскакуючи й мотаючись сюди й туди, наближається й червоний прапор, прапор, покритий брахнею і брудом московських посілак.

Гордо зашелестів і розвернувся золотисто-блакитний прапор і, наче гидливо одвернувшись, твердо і сміливо на хвилях — плечах козаків поплив уперед без страху і сумнію. Захитнувшись, захвилювався „червоний“ і, наче застидавшись, посунувся назад кольони,

де йшли три сотні молдаван. Вони взяли його, бо ще сліпи були і не бачили, що льозунги цього прапора багном покриті.

Рушає потяг. Весь перон людьми покритий. Плачуть, сміються і шлють нам може останнє в життю привітання. Гремить в останній раз музика. Тихше, тихше, і затихла зовсім. Яюсь тяжко й весело.

Наче птиця, що вирвалась із клітки й купається в морі-повітрі, душа колишеться в хвилях радості і смутку, радості життя й надії. Вся істота протестує проти звірячої бійки, проти каліцтва. Так хочеться жити, душа так прагне спокою і ясною щастя. Але ворог наступає, він загрожує твоїй батьківщині, твоєму рідному прапорові. Геть же, смутку! Геть, вагання! За рідний край, за нашу Україну, за золотисто-блакитний прапор! Гей, козаки, на смертний бій з усіма ворогами! Весело зашелестів прапор в повітрі над вагоном і заспівав він свою пісню, свою думу про Байду, про отаманів славних запоріжських, про хоробре козацтво-лицарство і кращу долю. А колеса гомоніли: так — так... так — так...

Метелик з Полтавщини.

Ланцут, 25 вересня 1920 р.

5) По кожній темі особливою комісією, утвореною при Управі Навчання військ, призначається дві премії за праці, які буде визнано найкращими, в розмірі: 1-а премія — 100.000 гривень, 2-а — 60.000 гривень:

6) Преміровані теми використовує Генеральний Штаб, застерігаючи авторам їх права.

7) За непреміровані теми, які Управа Навчання визнає корисним залишити у себе, як матеріал, буде виплачено гонорар по згоді з автором.

8) Теми, з яких Генштаб не найде можливості користуватись, повертаються авторам.

9) Теми, як преміровані, так і непреміровані, можуть бути Генштабом видані окремими виданнями. В такому разі за теми, ухвалені до друку, авторів винагороджується по згоді з ними.

10) Крайній термін подачі цих тем 1^{1/2} місяці зо дня цього оголошення. Результати конкурсу буде оголошено не пізніше, як через місяць після закінчення терміну подачі тем.

11) Теми за підписом псевдоніму автора в запечатаному конверті з написом „по конкурсу ч. 1“ надсилається по адресі Управи Навчання військ Генштабу. Крім того, туди ж кожний автор надсилає в запечатаному окремому конверті з надписом „по конкурсу ч. 2“ свій псевдонім, дійсне прізвище, ім'я та точну адресу. Конверти з написом „по конкурсу ч. 2“ распечатаються після ухвали премій.

12) Для розгляду тем Начальником Генштабу призначається комісія в складі двох старшин Генерального Штабу, трьох представників (булавних старшин) від муштрових частин та по одному представнику від відділу Навчання Військ, відділу розробки статутів та Управи Військової освіти населення (з Генкварма) і один представник від Головного Отамана.

13) Премії призначаються комісією простою більшістю голосів її членів.

14) За різними поясненнями що до цього конкурсу звертатися до Начальника Управи Навчання Військ Генштабу.

Начальник Генерального Штабу
Генштабу Генерал-Хорунжий
Сінклер.

2-й Генерал-Квартирмейстер
Генштабу Генерал-Хорунжий
Дядюша.

З оригіналом згідно:
Підполковник Кмета.

Генерал Осецький в Бельгії.

3-ого серпня ц. р. прибула до Брукселя Українська Військова Місія на чолі з Генерал-Хорунжим О. В. Осецьким.

Через два дні Генерал Осецький відвідав Українського Посла п. Яковлева, з яким мав довгу розмову що до наладження праці в контакті.

9-го серпня Генерала Осецького прийняв Начальник Канцелярії Військового Міністра Бельгії Полковник Гірон (Військовий Міністр був відсутній).

Після сердечного взаємного привітання представників України і Бельгії Генерал Осецький висловив побажання покласти вінок на могилу павших бельгійських героїв від імени Української армії, що з самопожертвою бореться за свою свободу. В відповідь на це Полковник Гірон висловив щиро подяку за ознаки прихильності У. Н. Р. до Бельгії, зазначивши, що народ бельгійський мав уже нагоду наочно пізнати Україну з пісень Української Капели.

По розмові, що тривала біля години, п. Гірон, висловлюючи радість з нагоди пізнання Генерала Осецького, представника Вищого Командування Української Армії, попрощався з ним, обіцяючи всяку поміч з боку Військового Міністерства Бельгії для героїчної армії У. Н. Р.

Українське Військово-Історичне Товариство.

5 серпня ц. р. Головний Отаман затвердив „Статут Українського Військово-Історичного Товариства“. Це товариство, як каже статут, має на меті досліджувати рідну історію і особливо її галузь—військову історію, для чого і збирає найрізноманітніші матеріали, що торкаються як минулих часів, так і сучасної боротьби за визволення України, а саме: різні писані і друквані документи, малюнки, світлини, предмети матеріальної культури, пам'ятки старовини і т. инш. Для досягнення цієї мети Товариство має улаштувати книгозбірні, музеї, архиви, видавати збірники різних історичних документів і взагалі зацікавити до цього громадянство і поширити серед нього знання і любов до рідного краю.

Всячина. ЦЕ НЕ БАЙКА.

Х, ходячий архив булої слави, прослуживши вірою й правдою Денікінові й Юденічові аж до загину, зараз не має, бідолаха, притулку.

Зціпивши зуби, прийшов до одного закладу просити прийняти в Українську армію служити на користь „Єдиній-неділимій“.

Дано йому анкетну картку для заповнення..
Національність — „руській“.

Відношення до України — „Мать живьот в Полтаве...“ і т. п.

І... прийняли бідолаху..
Ха-ха.

І ЦЕ НЕ БАЙКА.

Тимчасовий поручник з тимчасовим семирічним старшинством здибав „дійсного“ сотника.

Вгляdivши на йому значок Ч. військової школи, зацікавився й питає:

— „Даруйте, пане сотнику, я теж Ч. військової школи. Чи не разом ми училися“.

— „Я... я... скінчив... Не помню зараз. Здається в 1912, 1913 чи 1914 році...“

— „Ага... Не разрм скінчили. Я в 1909 році“.
Ха-ха.

М. ЛЮНОК З НАГУРИ.

Кандидатом комісанта Військового Міністерства.

Бачу все українські обличчя, українські ранги, відзнаки, уніформи...

Коли ось заходять два добродії! Чорний френч, шпаниї кльошем, на голові чорний кашкет, блискити золотом, якимись чудернацькими чи то квітками, чи то звірями, кокарда наче б і українська, так, замісто герба св. Володимира, на блакитній серединці начеплена котвиця.

Придивився до коврїра — знову нічого не второпаю: дві галунні стрічки і над ними зірка. Що за мара, думаю собі. Чи не чужоземців яких з Криму принесло.

Пигаюся у присутніх старшин.

„Скажіть, будь ласка, що це таке?“

„Та це“, кажуть, „наші моряки“.

„А що ж то воно за ранга на них?“

„Та це старший лейтенант. Вони, бачте, кажуть, що старший лейтенант так це така ранга, що як розміняти її на українські гроші, га, вийде грошки більше сотника і трошки менше підполковника, себто в роді майора“.

„Але ж такої ранги у нас немає“.

„Так що ж, що нема, можна придумати“.

Чи ж то панам морякам не відома порівнююча таблиця російська, згідно з якою переіменовують старшин російської служби в українські ранги. Там же ясно написано, що старший лейтенант відповідає капітанові, ротмістрові та ссаулові. Також, згідно наказу про уніформи, відзнаки по роду зброї, себто: перехрещені рушниці, гармати, шаблі, кулемет та, мабуть, і котвиці носяться на погонах, а на кокарді тільки герб св. Володимира, як знак приналежности до армії У. Н. Р. Треба пам'ятати, що ми формуємо регулярну армію та що, павяче піря стромляють тільки ворони.

Старшина.

Козацькі вірші.

ПІСНЯ ЧОРНИХ ЗАПОРОЖЦІВ.

Все на світі помирає,
Як не вмере, то засхне,
Лиш козацька наша слава
Не вмере, не погасне.

Нші ж чорні запорожці
Смерти не бояться,
Краще голови положать,
Аби не піддасться.

Кожний з піснею вмірає
За волю України,
Кожний бється з москалями,
Доки не загине.

Все на світі помирає,
Як не вмере, то засхне,
Лиш козацька наша слава
Не вмере, не погасне.

Ф. Гудим'я.

СПИС СТАРШИН ТА КОЗАКІВ 22-го СТРЕЛЕЦЬКОГО КУРІНЯ, ЗАБИТИХ, РАНЕНИХ, АБО ПРОПАВШИХ БЕЗ ВІСТИ ЗА ЧАС ПОХОДУ КУРІНЯ З 24 ЛЮТОГО 1920 Р.

ЗАБИТИ: Коз.: 1) Николенко Охрим, 2) Заремба Володимир, 3) Лашук Степан.

РАНЕНИ: Поручн.: 1) Бакутін Георгій, 2) Романів Данило, 3) Капусник, 4) Шаціно Олександр. Хор.: 1) Петрюк Михайло. Підстар.: 1) Однокозенко В'ячеслав, 2) Тюкало Яків, 3) Джуромський Яків. Коз.: 1) Кібальчич Борис, 2) Горобітько Василь, 3) Різдваєнський Микола, 4) Мартинюк Микола, 5) Сидоренко Гнат, 6) Ісайко Юхим, 7) Корольов Олександр, 8) Федорчук Павло, 9) Лісовий Іван, 10) Різник Яків, 11) Добровольський Тиміш, 12) Лісовий Мартин.

КОНТУЖЕНІ: Сот.: 1) Шестопап. Поруч.: 1) Миколаєнко Федір. Хор.: 1) Болічевський, 2) Кухар Михайло. Коз.: 1) Джуромський Мефодій.

ПРОПАЛИ БЕЗ ВІСТИ: Хор.: 1) Тарахів, 2) Жміренко, 3) Зубенко, 4) Лорченко. Рой.: 1) Покут. Коз.: 1) Кучеренко Олекса, 2) Орленко Володимир, 3) Лебідь Микола, 4) Підсуровський Іван, 5) Несмілий Андрій, 6) Гончар Федір, 7) Побережний Іван, 8) Яцків Василь, 9) Лиман Йосип, 10) Малик Ілько, 11) Бондарчук Михайло, 12) Стецюк Павло, 13) Почінка Роман, 14) Морощак Петро, 15) Слободяк Семен, 16) Кошмар Володимир.

ПОЛОНЕНІ: Коз.: 1) Кобець Петро, 2) Мишацький Степан.

СПИС СТАРШИН 23-го СТРЕЛЕЦЬКОГО КУРІНЯ, РАНЕНИХ ТА ЗАБИТИХ В БІЙКАХ З БІЛЬШОВИКАМИ.

ЗАБИТИ: Хор.: 1) Стеценко Іван.

РАНЕНИ: Підполк.: 1) Годило-Годлевський. Поручн.: 1) Пипоть Олекса. Хор.: 1) Петрів. Чот.: 1) Булак.

СПИС ШТАБЯ БРИГАДИ Ч. 22, ДІЄВА АРМІЯ.

РАНЕНИ: Коз.: Бабій Опанас.

СПИС ЗАБИТИХ, РАНЕНИХ І ПРОПАВШИХ БЕЗ ВІСТИ СТАРШИН І КОЗАКІВ 24-го СТРЕЛЕЦЬКОГО КУРІНЯ.

ЗАБИТИ: Поручн.: 1) Огнів Іван. Хор.: 1) Кушнір Андрій, 2) Любарський. Коз.: 1) Філіпов Микола, 2) Мещеряк Дмитро, 3) Шило Левко, 4) Бурячок Василь, 5) Сикундяк Василь.

РАНЕНИ: Поручн.: 1) Волошак Володимир. Хор.: 1) Слоботяннюк, Бунч.: Клименко Севаст'ян, Чот.: Авраменко Анісій, 2) Гринько Андрій, Рой.: 1) Рудницький, 2) Кондратюк Опанас. Коз.: 1) Суган Корній, 2) Гаврилюк Павло, 3) Грищенко Микола, 4) Герасимчук Іван, 5) Шило Зотий, 6) Лікерук Іван, 7) Сивак Спиридон, 8) Березовський, 9) Василюха Йосип, 10) Грицюк Павло, 11) Батрун Володимир. Гуртк.: 1) Шевчук Мусій.

БЕЗ ВІСТИ ПРОПАЛИ: Бунч.: 1) Духота Пилип, Коз.: 1) Карпів Микола, 2) Сікорський Станіслав.